

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

PADOME

Padomes secinājumi par izglītības un apmācības lomu stratēģijas Eiropa 2020 īstenošanā

(2011/C 70/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

UZSVEROT, ka tā ir pilnībā gatava nodot Eiropadomes rīcībā Padomes zināšanas izglītības un apmācības politikas jomā un aktīvi veicināt nodarbinātības un izaugsmes stratēģijas Eiropa 2020 un Eiropas pusgada sekmīgu īstenošanu;

ATGĀDINOT, ka stratēģijas mērķis ir – ar vairāku ES pamatmērķu un daudzu pamatiniciatīvu palīdzību – nodrošināt gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi;

UN ŅEMOT VĒRĀ Komisijas 2011. gada izaugsmes pētījumu, tostarp progresa ziņojumu par Eiropa 2020, makroekonomikas ziņojumu, vienotā nodarbinātības ziņojuma projektu un Eiropa 2020 integrētās pamatnostādnes;

UZSVER, KA:

izglītībai un apmācībai ir būtiska nozīme, lai sasniegtu Eiropa 2020 mērķus par gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, īpaši – sniedzot iedzīvotājiem iemaņas un prasmes, kas ir vajadzīgas Eiropas ekonomikai un Eiropas sabiedrībai, lai tās arī turpmāk būtu konkurētspējīgas un inovatīvas, kā arī palīdzot veicināt sociālo kohēziju un iekļaušanu. Izglītības un apmācības izšķirošajai nozīmei tādēļ būtu pilnībā jāatspoguļojas Padomes darbā jaunā Eiropas pusgada laikā, kas ir noteikts no 2011. gada sākuma. Padomei būtu it īpaši un ar Komisijas atbalstu jānodrošina, lai tiktu pilnībā risināti tādi jautājumi kā politikas pasākumi un reformas izglītības un apmācības jomā, to ieguldījums Eiropas mērķu sasniegšanā un labas politikas un prakses apmaiņa;

UZSKATA, KA:

1) stratēģiskā sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ("ET 2020") un tās četri stratēģiskie mērķi ⁽¹⁾ ir stabils

pamats Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā un tādējādi var sniegt ievērojamu ieguldījumu Eiropa 2020 mērķu sasniegšanā;

2) Kopenhāgenas procesā, kura stratēģiskās prioritātes nākamajai desmitgadei tika pārskatītas ministru sanāksmē Brīģē 2010. gada decembrī ⁽²⁾, ir uzsvērts, ka profesionālajai izglītībai un apmācībai (PIA) ir izšķiroša nozīme stratēģijas Eiropa 2020 mērķu atbalstīšanā, nodrošinot atbilstīgas un kvalitatīvas iemaņas un prasmes;

3) īpaši nozīmīgas izglītības un apmācības jomā ir divas no ierosinātajām Eiropa 2020 pamatiniciatīvām:

i) pirmkārt, iniciatīva "Jaunatne kustībā", kuras mērķis ir palīdzēt jauniešiem izglītības un apmācības procesā pilnībā īstenot savu potenciālu un tādējādi uzlabot savas nodarbinātības iespējas. Steidzami ir jānodrošina, lai samazinātos to jauniešu skaits, kas priekšlaicīgi pamet mācības skolā, lai visi jaunieši iegūtu turpmākajai izglītībai vajadzīgās pamatiemaņas un lai tiem būtu vairāk iespēju mācīties visas dzīves laikā. Augstākās izglītības iestādes būtu jāmudina uzlabot savu piedāvāto mācību kursu kvalitāti un piemērotību, lai sekmētu plašāku iedzīvotāju loka iestāšanos augstākās izglītības iestādēs, vienlaikus būtu jāveicina mācību mobilitāte visiem jauniešiem visā izglītības sistēmā, kā arī neoficiāli, piemēram, jaunatnes darbs un līdzdalība. Turklāt būtu jāveicina plašāka mācību pieredze darbavietās un uzņēmējdarbības jomā un jāpaplašina brīvprātīgās darbības iespējas, pašnodarbinātības iespējas un iespējas strādāt un mācīties ārvalstīs;

⁽¹⁾ OV C 119, 28.5.2009.

⁽²⁾ Brīģes paziņojums par pastiprinātu Eiropas sadarbību PIA jomā: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf

- ii) otrkārt, iniciatīva "Jaunu prasmju un darbavietu programma", kurā ir uzsvērtā vajadzība atjaunināt prasmes un uzlabot nodarbinātības iespējas. Ir jāpanāk progress, uzlabojot apmācības vajadzību noteikšanu, palielinot izglītības un apmācības atbilstību darba tirgum, atvieglinot personu piekļuvi mūžizglītības iespējām un profesionālajai orientācijai un nodrošinot vieglu pāreju no izglītības un apmācības jomas uz nodarbinātības jomu. Lai to panāktu, ir vajadzīga ciešāka sadarbība un partnerība starp sabiedrisko pakalpojumu, izglītības un apmācības sniedzējiem un darba devējiem valsts, reģionu un vietējā līmenī. Nodarbināmības veicināšanā liela nozīme ir arī pārejai uz kvalifikācijas sistēmām, kas balstās uz mācību procesa rezultātiem, un neformāli un neoficiāli iegūtu iemaņu un prasmju plašākai apstiprināšanai;
- 4) izglītības un apmācības joma var dot būtisku ieguldījumu arī citās pamatiniciatīvās, piemēram, "Eiropas digitalizācijas programmā" un "Inovācijas Savienībā". Eiropas izglītības un apmācības sistēmām ir jāpiedāvā vajadzīgo iemaņu un prasmju kopums, jānodrošina pietiekams augstskolu absolventu skaits dabas zinātņu, matemātikas un inženierzinātnes jomā, jāsniedz iedzīvotājiem pamatiemaņas, kā arī motivācija un spēja mācīties un jāveicina starpnozaru prasmju attīstība, tostarp tādu prasmju, kas ļauj izmantot modernās digitālās tehnoloģijas, veicina ilgtspējīgu attīstību un pilsonisko aktivitāti un sekmē radošumu, inovāciju un uzņēmējdarbību;
- 5) atbilstīgi mērķiem, kas ir noteikti iniciatīvā "Eiropas platforma cīņai pret nabadzību", ir jāpieliek lielākas pūles arī, lai sniegtu atbalstu un pavērtu iespējas zināšanu apguvējiem, kam ir atšķirīga līdzšinējā pieredze un kam ir bijis mazāk iespēju. Lai samazinātu sociālo nevienlīdzību un visiem iedzīvotājiem ļautu pilnībā īstenot savu potenciālu, svarīgi ir tādi faktori kā labāka piekļuve kvalitatīvai agrīnai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, inovatīvu izglītības un apmācības iespēju nodrošināšana nelabvēlīgā situācijā esošām grupām;
- 3) steidzami jārisina jautājums par to jauniešu situāciju, kam smagās krīzes dēļ ir īpašas grūtības ieiet darba tirgū;
- 4) jāuzlabo izglītības un apmācības sistēmu atbilstība jaunām prasībām un tendencēm, lai panāktu prasmju labāku atbilstību darba tirgus vajadzībām un lai labāk reaģētu uz globalizētās pasaules mainīgo sociālo un kultūras kontekstu;

II. Būs vajadzīgi pastiprināti centieni, lai sasniegtu pamatmērķus izglītības jomā

- 5) abu ES pamatmērķu izglītības un apmācības jomā – proti, samazināt priekšlaicīgi mācības pārtraukušo cilvēku īpatsvaru zem 10 % un vismaz līdz 40 % palielināt tādu 30–34 gadus veco iedzīvotāju daļu, kas ieguvuši augstāko vai tai pielīdzināmu izglītību – sasniegšana pozitīvi ietekmēs nodarbinātību un izaugsmi. Turklāt izglītības un apmācības nozarē īstenotie pasākumi palīdzēs sasniegt mērķus citās jomās, piemēram, palielināt nodarbinātības rādītājus, veicināt pētniecību un attīstību un samazināt nabadzību;
- 6) attiecībā uz pirmo no šiem diviem mērķiem – priekšlaicīga mācību pārtraukšana ir sarežģīta parādība, ko ietekmē izglītības, individuālie un sociālekonomiskie faktori. Problēmas risinājumam ir vajadzīgi gan preventīvi, gan kompensējoši pasākumi, tādi kā "otrās iespējas" izglītība, kā arī cieša koordinācija starp izglītības un apmācības nozari un ar citām saistītām politikas jomām. Politikas pasākumi, ar kuriem var panākt izmaiņas, aptver agrīnās pirmsskolas izglītības uzlabošanu, mācību programmu atjaunināšanu, pasniedzēju izglītības uzlabošanu, novatoriskas mācību metodes, individualizētu atbalstu, it īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, tostarp imigrantiem un romiem, kā arī ciešāku sadarbību ar ģimenēm un vietējo kopienas;
- 7) otrajam mērķim arī ir vajadzīga daudzšķautņaina pieeja. Lai augstākās izglītības sistēma vai tai līdzvērtīga izglītības sistēma kļūtu pievilcīga un efektīva, tai ir vajadzīgs liels efektīvu ieguldījumu apjoms, mācību programmu modernizēšana un pārvaldības uzlabošana. Būtu jāveicina inovācija gan sistēmiskā, gan iestāžu līmenī, un vienlaikus ir efektīvāk jāizmanto finansējums un jāpiesaista daudzveidīgāki finansējuma avoti. Vajadzīgi ir arī stimuli, lai ar uzņēmumu un pētniecības partnerību starpniecību izveidotu labāku saikni ar plašāku pasauli un lai, nodrošinot piemērotus stimulus un veicinot rezultātu atzišanu, atbalsta shēmas un profesionālās orientācijas pakalpojumus, dotu iespējas zināšanu apguvējiem, kuriem ir atšķirīga līdzšinējā pieredze;
- TĀLAB AICINA DALĪBVALSTIS ATTIECĪBĀ UZ JAUTĀJUMIEM, KAS SAISTĪTI AR IZGLĪTĪBU UN APMĀCĪBĀM,
- 1) pieņemt valsts reformu programmas (VRP), kas būtu mērķtiecīgas un balstītas uz pasākumiem un kas palīdzētu sasniegt stratēģijas *Eiropa 2020* mērķus, tostarp ES pamatmērķus;

UZSVĒR, KA:

I. Izglītība un apmācība ir izšķiroši faktori, lai sasniegtu *Eiropa 2020* mērķus

- 1) steidzami jāveic efektīvi ieguldījumi kvalitatīvā, modernizētā un reformētā izglītībā un apmācībā, jo tās veidos pamatu gan ilgtermiņa Eiropas labklājībai, kā arī, sniedzot iedzīvotājiem plašākas un labākas iemaņas un prasmes, palīdzēs īstermiņā novērst krīzes sekas;
- 2) ir svarīgi stiprināt mūžizglītības iespējas visiem un visos izglītības un apmācības līmeņos, īpaši uzlabojot PIA pievilcību un atbilstību un palielinot līdzdalību pieaugušo mācību procesā un šā procesa piemērotību;

- 2) pieņemt valstu mērķiem atbilstošus politiskus pasākumus, ņemot vērā dalībvalstu relatīvās sākotnējās pozīcijas un valsts apstākļus, un saskaņā ar valsts lēmumu pieņemšanas procedūrām;
- 3) horizontālā līmenī cieši sadarboties ar citām attiecīgām nozarēm, kas valsts mērogā ir iesaistītas stratēģijas *Eiropa 2020* norisēs, it īpaši ar nodarbinātības ministrijām, kā arī ar citām ieinteresētajām pusēm, piemēram, sociālajiem partneriem, lai, ņemot vērā Integrētās pamatnostādnes Nr. 8 un Nr. 9 ⁽¹⁾, izstrādātu valsts nodarbinātības politiku un ziņotu par tās īstenošanu;
- 4) veicināt augstākās izglītības iestāžu, pētniecības institūtu un uzņēmumu pastiprinātu sadarbību, lai stiprinātu zināšanu trīsstūri kā pamatu novatoriskākai un radošākai ekonomikai, atbilstoši Integrētajām pamatnostādnēm Nr. 4 ⁽²⁾;

AICINA DALĪBVALSTIS UN KOMISIJU:

- 1) stiprināt horizontālu sadarbību un dalībvalstu pieredzes un labas prakses apmaiņu attiecībā uz valsts reformu programmu īstenošanu un attiecīgos gadījumos iekļaut šos aspektus turpmākajos savstarpējas mācīšanās pasākumos;
 - 2) turpināt veicināt politikas apguves iespējas, jo īpaši stratēģijā *Eiropa 2020* iekļautajās jomās, un padarīt atvērto koordinācijas metodi atbilstošāku dalībvalstu vajadzībām un interesēm, efektīvāk izmantojot Eiropas sadarbības rezultātus, palielinot pārredzamību un atbalstot mērķtiecīgāku sadarbību;
 - 3) stiprināt saikni starp stratēģijas *Eiropa 2020* īstermiņa un ilgtermiņa mērķiem, īpaši nostiprinot zinātnisko pamatojumu šajā jomā un izglītības un apmācības nozari ciešāk iesaistot izaugsmes un nodarbinātības vājo vietu apzināšanā;
 - 4) kā izklāstīts iniciatīvā “Jaunu prasmju un darbavietu programma” – uzlabot spējas prognozēt un pieskaņot prasmes darba tirgus vajadzībām, kā arī nodrošināt vajadzīgo prasmju kopumu, tostarp tādas starpnozaru prasmes kā digitālās un uzņēmējdarbības prasmes, un izstrādāt visaptverošu stratēģiju, lai uzlabotu piekļuvi mūžizglītībai, īpaši nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām;
- AICINA KOMISIJU:
- 1) turpināt stiprināt – saskaņā ar dalībvalstu pilnīgu vienošanos – saikni starp stratēģiskās sistēmas “ET 2020” īstenošanas pasākumiem un stratēģijas *Eiropa 2020* pasākumiem, īpaši attiecībā uz darba cikliem, ziņojumiem un mērķu izvirzīšanu. lerosinot vidēja termiņa prioritātes nākamajam “ET 2020” ciklam, īpaši būtu jāņem vērā pamatmērķi un pasākumi, kas veikti atbilstīgi pamatiniciatīvām “Jaunatne kustībā” un “Jaunu prasmju un darbavietu programma”;
 - 2) sekmēt “ET 2020” vienotus progresu ziņojumus, lai pienācīgi ņemtu vērā stratēģijas *Eiropa 2020* mērķus, vienlaikus atzīstot skaidru pievienoto vērtību, kādu šie ziņojumi sniedz dziļākam ieskatam dalībvalstu valsts izglītības politikas jomās;
 - 3) katra Eiropas pusgada laikā – kā pamatu viedokļu apmaiņai Padomē – sniegt rūpīgu to panākumu analīzi, kas gūti, virzoties uz pamatmērķiem un “ET 2020” kritēriju sasniegšanu;
 - 4) stiprināt saistībā ar atvērtās koordinācijas metodi veikto pasākumu pamanāmību un pārredzamību, nodrošinot efektīvu darbības koordināciju, kas ietver dalībvalstis un nodrošina attiecīgo ieinteresēto pušu dalību;
 - 5) sniegt analīzi, lai atvērtās koordinācijas metodes sistēmā atbalstītu domu apmaiņu par saikni, kas pastāv starp ieguldījumiem izglītības jomā un politiskām pieejām, kuru mērķis ir sasniegt stratēģijas *Eiropa 2020* mērķus.

⁽¹⁾ Nr. 8: attīstīt kvalificētu darbaspēku, kas spēj reaģēt uz darba tirgus vajadzībām, un veicināt mūžizglītību.

Nr. 9: uzlabot visu līmeņu izglītības un mācību sistēmas un palielināt tādu personu skaitu, kas iegūst augstāko izglītību un līdzvērtīgu izglītību.

⁽²⁾ Nr. 4: atbalsta pētniecībai, attīstībai un inovācijai optimizēšana, zināšanu trīsstūra stiprināšana un digitālās ekonomikas potenciāla attīstīšana.